

for håber vi på, at det går ind, og så dukker det nok op på et eller andet tidspunkt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 163: Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. Anciennitetsprincip ved optagelse i daginstitutioner.

Af Bruno Jerup (EL) og Jette Gottlieb (EL).
(Fremsat 31/1 95).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Regeringen har den klare holdning, at børn af arbejdsløse har samme ret til en plads i daginstitutioner som alle andre børn, og det fremgår også klart af loven, at sådan er det, og at det ikke er muligt at udelukke børn af arbejdsløse; man må ikke bede forældre, der er arbejdsløse, om at tage deres børn ud af daginstitutionerne.

Men det er også sådan i dag, at hvis man står over for en konkret situation, hvor der er to børn, der står for at skulle have en plads, og den, der står forrest i køen, er et barn af en arbejdsløs, og det barn, der står som nummer to, er barn af en, der kunne miste sit arbejde, har man ret til at give det barn, hvis forældre kunne miste deres job, en plads før det barn af arbejdsløse, der egentlig stod forrest.

Denne meget konkrete prioritering i den enkelte situation skal der være mulighed for, så længe der ikke er pladser nok. Derfor er løsningen på det problem, at man stadig væk kan støde ind i den form for prioritering, at sørge for, at der bliver pladser nok, og det er regeringens politik, som vi arbejder ihærdigt på og med stor succes, fordi kommunerne i den grad bygger institutioner rundt omkring. Så meget tyder på, at problemet meget snart vil løse sig af sig selv, forstået på den måde at der bliver plads til alle de børn, hvis forældre ønsker, at de skal have en plads.

Der, hvor der så kan være tvivlstilfælde, er det sådan, at tilsynerådene kan gå ind og vurdere, om den enkelte kommune handler i strid med lovgivningen.

Men vores svar på, at der er tilfælde, hvor der stadig væk mangler pladser, er altså, at vi vil sørge for, at der kommer pladser nok, og ikke at indføre et fuldstændig tvangsmæssigt anciennitetsprincip, og derfor kan vi ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg synes ikke, socialministeren forholder sig til den kendsgerning, at der faktisk foregår en sortering i kommunerne, sådan at man holder arbejdsløses børn ude fra daginstitutionerne, og jeg synes heller ikke, at socialministeren indholdsmæssigt forholder sig til det, man bør forvente af en diskussion om, at børn har ret til at komme i en daginstitution.

For Enhedslistens vedkommende har det ikke primært noget at gøre med, om forældrene kan komme ud og passe produktionsapparatet. Det er ikke sådan et eller andet sted, hvor vi skal anbringe børnene, for at forældrene kan passe produktionen. Der skal faktisk være et pædagogisk tilbud, og kan socialministeren begrunde, at et barn af en arbejdsløs har et mindre behov for et pædagogisk tilbud i en daginstitution end et barn af én, der er i arbejde?

Jan Petersen (S):

Socialdemokratiet er enig i det formål, som er indeholdt i lovforslaget, nemlig at der ikke skal være adgang til at frasortere børn af arbejdsløse ved optagelse i dagtilbud, og vi forstod også lige på socialministerens indlæg, at det er regeringens holdning, og at man ikke blot principielt har den holdning, men også forfægter den i praksis og i den forbindelse bruger de instrumenter, en regering har til det.

Det er sket ved, at socialministeren har bedt tilsynsrådene undersøge kommunernes praksis, og i 1993-94 er der så også truffet en række afgørelser, der viser, at den eksisterende lovgivning skal overholdes. I øvrigt har vi i forbindelse med de eksempler, vi har fået forelagt bl.a. i Folketingets Socialudvalg, også fået adgang til at se sådanne tilsynsrådsafgørelser.

Vi kan ikke støtte lovforslaget, for vi finder faktisk, at de instrumenter, loven indeholder, er tilstrækkelige, og hvis der er eksempler på andet, herunder det, som åbenbart er baggrunden for hr. Bruno Jerups forslag, så lad os få dem og lad os se, hvad de meget konkret handler om. Vi har tidligere haft konkrete problemer, og de er så blevet løst, men hvis de er dukket op andre steder, så lad os få dem konkret på bordet og ikke som en generel myte. Det vil være anvendeligt for den fremtidige diskussion om det, vi overordnet set er enige om.

Der er også et principielt problem i lovforslaget, som jeg lige vil knytte et par bemærkninger til. En børnehavplads eller en lignende plads inden for dagtilbudene er faktisk en behovsbestemt ydelse. Om det enkelte barn får pladsen, beror i og for sig på følgende faktorer: Er der et pasningsbehov? Er der et pædagogisk behov? Er der et socialt behov? Eller er der en kombination af det?

Jeg vil godt sætte spørgsmålstegn ved, om man kan sige, at det er en behovsbestemt plads, hvis hr. Bruno Jerups princip føres fuldt igennem med de tanker, der i øvrigt ligger bag. Hvis ikke disse bestemmelser længere skal være behovsbestemte, synes jeg ikke, vi kan sige ja til det på baggrund af et så ufyldstgørende forslag, som et beslutningsforslag selvfølgelig må være.

Der er jo også i det virkelige liv eksempler på både forældre og børn, der ikke har noget behov for et dagtilbud, og det gør jo ikke noget, at vi indimellem tager udgangspunkt i det virkelige liv i de lokale samfund, vi faktisk kommer fra.

Der er ikke nogen kommune i Danmark, der har 100 pct. dækning på nogen dagtilbudspladser, men der er kommuner uden ventelister. Det må jo betyde, at der er børn, der hverken har et pædagogisk behov, et pasningsbehov eller et socialt behov, og at forældrene derfor ikke har anmeldt det som en behovsbestemt ydelse, de ønsker kommunen skal levere.

Jeg synes, forslaget tager problemstillingen for firkantet, men selve budskabet om, at ledige ikke automatisk skal have frasorteret deres

børn, er modtaget allerede før folketingsvalget, og altså før hr. Bruno Jerup og hans parti kom i Folketinget, blev der også gjort noget ved det.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg synes, der var lidt signalforvirring i hr. Jan Petersens indlæg, specielt i den sidste del, hvor hr. Jan Petersen taler om, at det er behovsbestemte pladser og så nævner tre kriterier, hvoraf man skal falde inden for mindst ét, for at man kan sige, at det er en behovsbestemt plads.

Jeg vil godt høre, om der er tilfælde, hvor børn ikke falder ind under et af disse tre begreber. Alene det sidste begreb, som hr. Jørn Pedersen nævnte: sociale årsager. Vil alle børn i Danmark i hvert fald ikke falde ind under det kriterium, hvis ikke de falder ind under de to første kriterier, således at ethvert barn i Danmark reelt, havde jeg nær sagt, har krav på, at der bliver stillet plads til rådighed? Er det ikke sådan, lovgivningen er indrettet?

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Vi er fra Enhedslistens side opmærksomme på, at man har forsøgt at stramme op på dette punkt, men sagen er, at det, der er kommet ud af det, blot er, at kommunerne er blevet dygtigere til at skjule, at de faktisk foretager denne sortering, og det er derfor, vi fremsætter dette lovforslag om en anciennitetsordning.

Det betyder ikke, at vi tvinger alle til at komme i et eller andet pasningsstilbud. Det betyder, at folk får mulighed for at melde sig, hvis de har nogle børn, de ønsker at få passet i kommunens pasningsordninger, og det skal så ikke være sådan, at kommunen kan finde en eller anden måde til at knibe udenom.

Så vil jeg godt spørge hr. Jan Petersen og håber, han vil svare mig: Hvis vi nu kan finde et eksempel på én kommune, vil hr. Jan Petersen så love mig, at han vil stemme for dette lovforslag?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Til hr. Bruno Jerup vil jeg sige, at selv et enkelt eksempel ikke vil få mig til at stemme for dette lovforslag, men det vil få mig til at studere eksemplet og se, om det afviger fra de afgørelser, der er truffet i tilsynsrådet, og i den forbindelse få mig til at tage et politisk initiativ uden for Folketingsalen, måske i udvalget eller direkte

over for ministeren, så vi får eksemplet undersøgt og også rettet.

Ministeren har før skrevet til tilsynsrådet, og det kunne man formodentlig igen opfordre ministeren til, så jeg vil opfordre hr. Bruno Jerup til at fremlægge et konkret eksempel i Socialudvalget.

Hr. Tom Behnke rejste spørgsmålet om signalforvirring. Til det vil jeg sige, at ikke alle børn i Danmark kan optages på grund af sociale kriterier. Det sociale kriterium er indlagt for at sikre, at de svageste, de udsatte børn får en plads. Der kan også være pædagogiske elementer, det er så et andet kriterium, der gør, at man har et pædagogisk behov og ikke et socialt behov, og der er måske bare tale om et rent pasningsbehov.

Men fair play: Man kan godt diskutere det pædagogiske behov, men det sociale behov mener jeg udløser en forskel på, hvem der kan optages. Det er børn, der kommer fra familier, hvor mange ting eller nogle ting ikke fungerer, så det derfor har et socialt formål, at de optages og får mad og normal omgang med andre.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Så sent som for et par måneder siden tog vi en sag op over for socialministeren om en kommune, som havde sorteret nogle børn af arbejdsløse fra. Svaret fra ministeren var, at hun ingenting kunne gøre, og hvis ministeren skulle gøre noget, var man nødt til at lave loven om.

Det foreslår Enhedslisten nu.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Med andre ord havde jeg alligevel til dels ret i min tese om, at alle de forældre, der kommer med deres lille pøde, uanset hvad situation de er i, vil kunne bede kommunen om at få en plads, og så vil de pågældende forældre også få en pasningsplads til deres barn; det er sådan set det, hr. Jan Petersen siger.

Kunne man ikke lige så godt lægge kortene på bordet og være ærlige og sige, at man fjerner de kriterier, i stedet for at give indtryk af, at der ligesom er nogle optagelseskriterier for, at man kan få en offentlig institutionspasningsplads, for det er der jo ikke?

Jeg skal også sige med det samme, for at der ikke skal være tvivl om det, at Fremskridtspartiet selvfølgelig er uenig i, at der ikke er nogle kriterier for, at man kan få passet sine børn i en

offentlig institution. Vi ønsker, der skal være nogle kriterier, men det vil jeg komme tilbage til i min ordførertale.

Lars Løkke Rasmussen (V):

Venstre kan ikke støtte forslaget fra Enhedslisten, og det kommer næppe som nogen overraskelse. Begrundelsen er egentlig i al sin enkelhed, at vi har den grundlæggende holdning, at offentlige midler og offentlige servicetilbud skal bruges og stilles til rådighed dér, hvor behovet er størst, og vi så derfor også gerne, at den behovsvurdering, som nu har været til diskussion, i højere grad lå hos den enkelte kommune.

Vi har nemlig den holdning, at den grundlæggende idé med at stille et offentligt dagpasningstilbud til rådighed er at give et servicetilbud til de forældre, der har et pasningsbehov for deres børn, og derfor vil vi ikke være med til at skabe bindinger for kommunerne, der forhindrer dem i at efterleve den målsætning.

Det er sådan, at i langt, langt de fleste venstrestyrede kommuner findes der slet ikke ventelister, og i den forstand er problemet slet ikke aktuelt i de kommuner, der styres af politikere med det samme politiske afsæt som jeg selv. Grunden til, at man ikke har ventelister i disse kommuner, er bl.a., at man mange steder har et system med garantipladser, således at man kan forlade daginstitutionen i en periode, hvor man ikke har behov for den, f.eks. på grund af ledighed, og derfor vil jeg gerne spørge, om et sådant fleksibelt system, som netop muliggør, at man fjerner ventelisterne, overhovedet er foreneligt med så stive regler, som Enhedslisten her foreslår.

Det vil vi være glade for at få et svar på, men som sagt: Venstre kan ikke støtte forslaget.

Stefan G. Rasmussen (KF):

Det Konservative Folkeparti er overbevist om, at det kommunale selvstyre er i stand til at håndtere det problem, som Enhedslisten peger på her. Jeg mener, det vil være forkert, at vi herfra begrænser det kommunale selvstyres frihed, og som følge deraf må jeg meddele forslagsstillerne, at Det Konservative Folkeparti er imod forslaget.

Villy Søvnal (SF):

Lovforslagets hensigt er at sørge for, at et barn sikres plads i en kommunal daginstitution efter den anciennitet, som barnet har på ventelisten,

med det formål at sikre, at arbejdsløses børn ikke kommer nederst på ventelisterne.

ISF har vi i forbindelse med ventelistediskussionen på daginstitutionsområdet været mest optaget af at sikre en pladsgaranti. Det er derfor, vi i Folketinget har fremsat beslutningsforslag nr. B 2 om børnepasningsgaranti, afvikling af ventelister og uddannelse af pædagoger, som går ud på at sørge for at sikre forældres ret til at få passet deres børn og kommunernes mulighed for at opfylde dette krav. Det, vi vil, er at ændre § 69 i bistandsloven, der taler om et tilstrækkeligt antal pladser, og derved sikre de forældre, der ønsker deres børn passet, et egentligt retskrav.

I forhold til Enhedslistens forslag kan det betegnes som et ret vidtgående forslag. Måske synes Enhedslisten, det er for vidtgående, og måske møder vi snart et forslag om noget, som man kunne kalde en halv pasningsgaranti, jf. forrige sag på dagsordenen. Jeg vil dog igen på SF's vegne advare imod at sænke ambitionsniveauet så meget; men jeg vil selvfølgelig ikke forhindre, at Enhedslisten klipper vores forslag midt over, hvis det er det, man vil.

Derfor synes jeg, Enhedslistens forslag i forhold til vores med et ret vidtgående krav om, at børn skal passes, kan betegnes som et forslag med et stærkt begrænset ambitionsniveau, nemlig at sikre, hvilken køplads man skal stå på. Man kan vel betegne dette som en typisk forskel i Enhedslistens og SF's måde at tænke politisk på.

Som det er fremgået af mine bemærkninger i øvrigt, støtter vi intentionerne om, at arbejdsløses børn ikke må særbehandles negativt, men vi vil løse det problem, der er forbundet hermed, ved at løse det grundlæggende problem, der hedder ventelisterne, og det har vi i al beskedenhed ikke set noget bud fra Enhedslisten på.

Vi synes måske også, Enhedslistens måde at gøre det på er lidt klodset, for den blokerer for nogle muligheder, som er rare at have, og den løser ikke det grundlæggende problem.

Jeg vil også pege på, at i forbindelse med den forespørgselsdebat, som vi for 2 uger siden havde på SF's foranledning, fik vi faktisk vedtaget, at der skal være en pladsgaranti inden udgangen af dette kalenderår.

Så SF's indstilling er, at vi gerne vil være med til at løse problemet, men at vi hellere vil gøre det direkte ved at vedtage, at arbejdsløses børn ikke må særbehandles negativt.

Tom Behnke (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke støtte lovforslaget. Vi har faktisk den stik modsatte opfattelse af, hvordan der burde tages hensyn til, hvilke børn der har behov for pasning ude i kommunerne.

Det er faktisk vores opfattelse, at de forældre, der har børn, der skal passes, fordi forældrene har fået arbejde, burde have positiv særbehandling, således at de hurtigst muligt fik mulighed for at få passet deres børn, så de ikke er nødt til at frasige sig det arbejde, de har fået, på grund af, at de ikke kan få passet deres børn. Det ville være yderst hensigtsmæssigt. Derimod ville det være yderst arbejdsløshedsskabende, hvis man gjorde det, som Enhedslisten har fremsat forslag om her!

Det, som jeg har givet udtryk for her, dækker selvfølgelig kun halvvejs vores holdning, for Fremskridtspartiets grundholdning er jo, at der burde være 100 pct. forældrebetaling, naturligvis med mulighed for, at forældrene så også kan betale, bl.a. ved hjælp af en række skattelettelser og lignende, men altså 100 pct. forældrebetaling. I det øjeblik der var 100 pct. forældrebetaling, ville problemet slet ikke eksistere, så ville problemet med ventelisterne være væk, for så ville der være private institutioner, der ville kunne konkurrere med de offentlige, som ville kunne passe børnene. Så gjorde man, som Fremskridtspartiet har foreslået, ville problemet ikke opstå.

Det forslag, der ligger her i dag, kan vi ikke støtte. Så længe der er et flertal, der ønsker, at der skal være en offentlig finansiering af børnepasningen, ser vi hellere, at der er en positiv særbehandling af de forældre, som har et arbejde, og selvfølgelig af de forældre, som har børn, der af f.eks. pædagogiske årsager eller sociale årsager har behov for pasning.

Bjørn Elmquist (RV):

Da vi i den radikale folketingsgruppe drøftede lovforslaget, hæftede vi os som udgangspunkt ved det, som et par ordførere allerede har været inde på her fra talerstolen, nemlig spørgsmålet om respekt for det kommunale selvstyre, og vi var enige om, at det måtte vi tage alvorligt, og det ønsker vi at tage alvorligt.

Hermed være dog ikke sagt, at det afskærer os som lovgivere fra at fastlægge nogle mere principielle regler, og som udgangspunkt har vi også det, som socialministeren understregede i sit indlæg heroppe ved starten af debatten, nemlig at børn af arbejdsløse bør have samme

adgang til optagelse i kommunale dagtilbud som andre børn. Det skal stå soleklart.

Vi har også hæftet os ved det faktum, at regeringen ved flere lejligheder – også statsministeren, tror jeg – i debatter i denne sal har gentaget løftet om en pasningsgaranti, som det bliver kaldt, og da jeg lyttede til socialministerens indlæg, hørte jeg det blive gentaget her fra talerstolen.

Med det udgangspunkt må vi fra min folketingsgruppes side afvise lovforslaget. Vi mener, det er for firkantet og for rigoristisk som løsningsmodel.

Det, som man må tilråde de mennesker, som kommer i problemer, er det, som Socialdemokratiets ordfører var inde på i sit indlæg heroppefra: at tilsynsrådet så må gribe ind. Og de konkrete tilfælde, der måtte være, hvor arbejdsløses børn ikke kan blive passet i hvert fald i en vis periode, må vi så have lagt på bordet og tage fat i.

Vi er helt enige i, at står man i en helt akut situation, den situation, der blev ridset op her – jeg tror, det var socialministeren, der gjorde det – hvor en arbejdsløs skal have sit barn i børnehave og der er en, som risikerer at miste sit job, hvis vedkommende ikke får sit barn i børnehave, må den enkelte kommune i dette tilfælde have mulighed for at give det barn, hvis forældre er truet af arbejdsløshed, en foreløbig prioritering.

Bruno Jerup (EL):

Det er jo tydeligt at høre, at der er forskellig, skal vi sige modstand imod dette lovforslag.

Den 7. februar vedtog Folketinget en motive-ret dagsorden, som opfordrer regeringen til at følge forhandlingerne vedrørende børnepasningsgarantien op, så den bliver landsdækkende inden udgangen af 1995, og det er klart, at der i princippet ikke er noget problem, hvis det er sådan, at den garanti inden udgangen af 1995 holder. Men det ændrer ikke ved, at man stadig væk kan forestille sig, at visse kommuner også i fremtiden vil frasortere arbejdsløse, selv om der ikke er nogen kø. Det findes der allerede adskillige eksempler på. Fordi man sikrer en pasningsgaranti, er dét jo ikke nogen garanti imod, at kommunerne stadig væk kan finde metoder til at fjerne de arbejdsløses ret til at få deres børn passet i daginstitutionerne.

På baggrund af SF's indlæg kunne man godt få den opfattelse, at problemet ville være løst meget hurtigt, hvis vi bare sørgede for at klare

det med pasningsgarantien. Men kommunerne er blevet dygtigere. Nu kalder de det konkrete skøn, når det er sådan, at de arbejdsløses børn ryger bagest i køen. I stedet for at sige det, som det er, så siger de: Vi har foretaget et konkret individuelt skøn, og vores skøn er, at du ikke skal have en plads.

Det er allerede en udbredt praksis i kommunerne at skønne, om man har et såkaldt dokumenteret pasningsbehov, hvilket på jævnt dansk vil sige, at har man arbejde, står man på første klasse, når det handler om at få plads til sit barn, og er man arbejdsløs, bliver behovet afpasset efter efterspørgslen, idet man kalder de arbejdsløses og bistandsklienternes behov for en daginstitutionsplads for overefterspørgsel og vil indrette åbne pædagogiske væresteder, hvilket dækker over, at de arbejdsløse og bistandsklienterne selv skal passe deres børn. Der er al mulig grund til at frygte, at sådan et tilbud vil blive fortolket som en indfrielse af pasningsgarantien.

Står de arbejdsløse til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis de skal passe deres børn? I princippet kan de arbejdsløse ikke stå til rådighed for arbejdsmarkedet, herunder tilmelde sig kurser, når de ikke kan få passet deres børn. Kommunen kan ikke se bort fra det faktum, at de arbejdsløse ikke opfylder deres forpligtelser og som følge deraf kan miste understøttelsen.

Hvad er børnenes behov så? Hvor er børnene henne i al denne ståhej om ståen til rådighed for dit og dat, samlet skøn, konkret vurdering osv.? Hvor er deres behov, og hvorfor bliver børnenes behov for at være i kontakt med andre børn og for at være i nogle situationer, hvor de får et pædagogisk tilbud, som kan være med til at udvikle dem, overhovedet ikke trukket frem?

Er det, fordi det til syvende og sidst handler om arbejdsmarkedets behov for fleksibel arbejdskraft? Børnene og deres behov kommer i den forbindelse altid i sidste ende. Tilsyneladende fokuserer man ikke på, at det kan være hårdt for et barn at være alene hjemme med en voksen og vide, at alle kammeraterne er i børnehaven. Det kan godt være, at barnet ikke har noget akut pasningsbehov, men hvad med det sociale behov, hvad med behovet for fællesskab med andre børn?

Enhedslistens forslag skal sikre, at anciennitetsprincippet lægges til grund, og vi har fremsat dette lovforslag på grund af længere tids debat om lovligheden i at udelukke de arbejdsløses børn fra de kommunale institutioner.

Professor, dr.jur. Kirsten Ketscher udarbejdede i 1991 en redegørelse om arbejdsløses børns rettigheder. Redegørelsen dannede baggrund for, at en række kommuner fik besked om, at den form for administration var ulovlig, hvor de stillede den betingelse for optagelse af et barn i en daginstitution, at forældrene havde arbejde. Men nu pakker kommunerne denne ulovlige administration ind i juridiske fraser.

Siden denne debat startede, har kommunerne oppe sig gevaldigt – ikke med at anvise plads til de arbejdsløses børn, nej, de er blevet bedre til at bruge ord, der tilslører, at der faktisk sker frasortering af denne gruppe: Nu skiltes kommunerne ikke længere med, at betingelsen for pasning er, at man har arbejde. Nu henholder kommunen sig til, at der foretages et konkret skøn, og at de arbejdsløses børn ikke pr. automatik sorteres fra.

Der er imidlertid klare indici for, at denne frasortering praktiseres af mange kommuner, og Enhedslisten frygter, at denne frasortering kan blive udbygget i og med, at kommunerne skal leve op til pasningsgarantien.

Enhedslisten finder, det er mere nødvendigt end nogen sinde før at få præciseret, inden for hvilke rammer kommunerne skal anvise pladser i pasningsordninger, og vi mener, at der bør være samme rettigheder alle steder i landet. De fælles retningslinjer vil fjerne grundlaget for den ulovlige nedprioritering af de arbejdsløses børn, og formålet med at fremsætte dette lovforslag er sådan set at skabe fælles retningslinjer for kommunernes visitationskriterier og dermed afskære kommunerne muligheden for at nedprioritere de arbejdsløses børn, hvilket i dag finder sted, blot indhyllet i sådanne sproglige formuleringer som, at forældrenes pasningsbehov blot er ét af flere kriterier for tildeling af plads.

I praksis bliver de arbejdsløses børn sat sidst i køen, og det ønsker vi ikke at medvirke til, og i vores lovforslag stiller vi derfor forslag om en tilføjelse til bistandslovens § 72.

Som lige anført er det begrundelsen for, at anciennitetsprincippet må være det styrende princip for tildeling af institutionspladser – på nær i de situationer, hvor det af sociale og pædagogiske årsager skønnes, at et barn har særlig behov for støtte, og disse særlige situationer er der taget højde for i det foreliggende lovforslag.

Det vil altså sige, at vi ikke har lukket for, at man kan bryde køsystemet; det går den modsatte vej, og det gør det i og med, at man kan rykke

op på listen, hvis man har et særligt behov, hvor det nu er sådan, at man skal have et særligt behov for ikke at rykke ned på listen. Vi har altså vendt køsystemet i daginstitutionerne om i forhold til børn med særlige behov, og vi synes sådan set, at man burde støtte det.

Så har jeg lige en sidste bemærkning, og den er specielt til SF, som åbenbart muntrer sig med at skelne mellem mindre vidtrækkende og mere vidtrækkende forslag. Jeg håber ikke, at det skal være almindelig praksis, hver gang vi skal diskutere lovforslag her i Folketinget, at vi skal diskutere med SF, hvorvidt der kunne fremsættes et, der var mere vidtrækkende, eller hvorvidt Enhedslisten eller SF på et eller andet tidspunkt i historien har fremsat et, der var mere vidtrækkende.

Bare til orientering: Vi har naturligvis støttet SF's forslag om pasningsgaranti, men det løser som sagt ikke nødvendigvis problemet med de arbejdsløses børn. For det andet stemte vi også for den motiverede dagsorden om familie- og børnepolitikken, som for fjorten dage siden blev vedtaget på grundlag af SF's forespørgsel, ganske vist med støtte fra SF og Enhedslisten og regeringen. Jeg synes ærlig talt, SF burde trække piben en lille smule ind!

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det bliver næsten det modsatte resultat, jeg kommer frem til, må jeg skuffe med, idet vores udgangspunkt er, at krumtappen i denne diskussion er fjernelsen af ventelisterne. Allerede Trotskij var i revolutionen, der blev forrådt, inde på, at hvis man stiller mennesker i kø, fremmer man de mest ubehagelige sider af deres egen skaber, og derfor synes jeg, det er vigtigt at tage mere grundlæggende fat. Det er det ene.

Det andet vedrører en mere konkret diskussion, nemlig om, hvorvidt anciennitetsprincippet er et klogt princip. Jeg har en fortid som socialudvalgsformand i Kolding Kommune, og dér gik vi fra et anciennitetsprincip til et aldersprincip, for det ønskede forældrene; det syntes de var meget lettere at håndtere.

Derfor vil jeg spørge Enhedslisten: Vil Enhedslisten på gammelkommunistisk vis diktere, at det synes man ikke kommunerne skal, selv om forældrene ønsker det? Vi bøjede os for forældreønsket og sagde: Det gør vi så!

Jeg kan også oplyse, at det var i en situation, hvor vi aldrig nogen sinde havde diskrimineret ét eneste barn. Jeg ved godt, at det er foregået

andre steder, og vi har taget de tilfælde op i SF, hver gang vi har mødt den type sager.

Jeg synes også, Enhedslisten bør overveje, om det er et klogt princip, for man kommer faktisk til at forandre tilstanden en række steder i kommunerne. Folk i Kolding bliver formentlig vrede på Enhedslisten, fordi de synes, de har et bedre princip end anciennitetsprincippet.

Jeg siger det ikke for at hovre over Enhedslisten, for Enhedslisten er jo ny i mange parlamentariske sammenhænge; jeg synes egentlig bare, det er vigtigt at lytte til de erfaringer, hvor man direkte bringer sig i clinch med de lokale holdninger, der er rundt omkring.

Humlen i det er, at vi er enige i, at arbejdsløses børn ikke må særbehandles negativt; men lad os så lave noget, som ikke har nogen konsekvenser, der vender op og ned på nogle forhold i kommunerne, som borgerne selv har bedt om.

Vil Enhedslisten virkelig være medvirkende til, at konsekvenserne af dette lovforslag vil være, at vi imod forældrenes ønske skal til at ændre principperne f.eks. i Kolding Kommune?

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Forslagets konsekvenser, som jeg ser det, bliver, at forældre, der har arbejde, forældre, der har børn med særlige pasningsbehov, og ledige forældre uden reelt pasningsbehov bliver ligestillede, og det betyder, at forældre, der har et arbejde, må se, at naboen, der går ledig og ikke har noget reelt pasningsbehov, kan få passet sine børn, mens den, der har arbejde, ikke kan få passet sine børn.

For ligesom at få det skåret ud i pap kunne jeg egentlig godt tænke mig at spørge Enhedslistens repræsentant: Er det særlig hensigtsmæssigt? Er det særlig hensigtsmæssigt, at forældre, der har arbejde, kan være nødt til at frasige sig det arbejde, fordi de ikke kan få passet deres børn, samtidig med at de kan se, at naboen, der er arbejdsløs, og hvis børn ikke har noget reelt pasningsbehov, kan få sine børn passet? Er det i virkeligheden ikke et forslag, som er med til at skabe arbejdsløshed? Og er det det, Enhedslisten er interesseret i? Har man tænkt konsekvenserne af forslaget helt igennem?

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Først til hr. Villy Søvnal: Det er sådan, at vi ikke har fjernet § 72, stk. 1, der fastslår, at det er kommunerne, der administrerer dette her; men

vi vil gerne sikre et princip, som bevirker, at kommunerne ikke kan nedprioritere de arbejdsløses børn.

Det skal også være et svar til hr. Tom Behnke: Ja, man kan godt sige, at det vil være en konsekvens af det. Men sagen er, at de arbejdsløse jo netop også skal have mulighed for at komme i arbejde, og det er sådan, at man ikke sikrer, at de også kan få deres børn passet, hvis man ikke simpelt hen siger til kommunerne: I kan ikke lave det skel. Hvis det er sådan, at I vil sikre, at både de, der er i arbejde, og de, der ikke er i arbejde, kan fungere, er I nødt til at sikre, at begge grupper kan få deres børn passet.

Det er sådan set det, der er konsekvensen af det, og det, der sker nu, er en cementering af opsplitningen af dem, der er i arbejde, og dem, der ikke er i arbejde. Det kan godt være, at hr. Tom Behnke synes, det er en enormt god ting, men det synes vi ikke; vi synes, man også bør gøre noget for at sikre, at de, der ikke er i arbejde, har en reel mulighed for at komme i arbejde, og så i øvrigt forholde sig også til børnenes behov og ikke kun til, hvorvidt forældrene har nogle behov.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det, som jeg synes er vigtigt, er, at de, der nu engang er på arbejdsmarkedet, også kan blive på arbejdsmarkedet, sådan at vi ikke får hele denne vandring frem og tilbage. Men Venstres ordfører var jo tidligere på dagen inde på, at der i de kommuner, der har en pasningsgaranti, som garanterer forældrene, at den dag, de får arbejde igen, er der pladser klar, så de kan få passet børnene, er der ikke længere ventelister, for alle de, der går ledige – eller en stor del af dem – har taget deres børn ud, for at de andre, som har et reelt behov, kan få passet deres børn, vel vidende, at den dag de får behov for, at børnene skal passes, er der plads til dem.

I de kommuner, hvor der ikke er en pasningsgaranti, tør forældrene derimod ikke tage børnene ud, selv om de går ledige og egentlig godt kunne tænkesig at have børnene hjemme, for i det øjeblik det tager børnene ud af institutionerne, er der jo ikke nogen garanti for, at der er en plads, den dag de får arbejde igen. Det vil sige, at de ledige forældre for at forebygge den situation, at der ikke er plads, når de igen har behov for pladsen, er tvunget til at lade børnene blive i institutionerne, selv om det måske er imod deres ønske. Det er jo ikke særlig hensigtsmæssigt at lave så firkantet et system.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det skal blive min sidste korte bemærkning, men jeg synes, det er lidt vigtigt, for vi er jo enige i princippet om, at arbejdsløses børn ikke må diskrimineres. Det håber jeg er fremgået af det, jeg har sagt.

Jeg synes bare, det er lidt klodset og teknisk ufuldkomment at foreslå et princip, som vil betyde, at en række kommuner, der har vedtaget et princip efter forældrenes ønske, skal til at lave dette princip om. Derfor er mit spørgsmål: Mener man helt kontant med sit princip, at Kolding Kommune skal ændre det aldersprincip, den har i dag, til et anciennitetsprincip?

Til sidst vil jeg bare spørge: Er Enhedslisten villig til at se på de tekniske ufuldkomheder i lovforslaget og lade sig berige af SF's forslag? For så vil jeg sige, at når man kopierer et SF-forslag, har det den fordel, at man i det mindste er sikker på den tekniske kvalitet.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Hvis det er sådan, at Koldingprincippet helt konkret ikke betyder, at de arbejdsløses børn bliver sat bag i køen, svarer det jo til vores anciennitetsprincip, hvis man kombinerer det med et aldersprincip.

Det, der er hensigten, er ikke at fratage kommunerne enhver ret til at råde på dette område; det, der er hensigten, er at sikre, at kommunerne ikke kan frasortere en bestemt gruppe, og hvis Koldings anciennitetsprincip – som altså er udformet som et aldersanciennitetsprincip – sikrer dét, kan jeg ikke se noget problem i det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 55:

Forslag til folketingsbeslutning om retten til frit at kunne flytte mellem kommunerne også for modtagere af pension efter lov om social pension.

Af Bruno Jerup (EL) og Jette Gottlieb (EL).
(Fremsat 31/1 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Beslutningsforslaget handler om menneskers ret til at flytte frit rundt i landet, hvis de får social pension og har behov for en særlig bolig eller forskellige former for støtte og pleje.

Jeg er helt enig i hensigten med forslaget, nemlig den størst mulige frihed for borgerne til at flytte og bo, som de vil, men jeg kan ikke støtte forslaget, og det er der et par grunde til:

For det første er det utrolig vagt og uklart formulert, så det er temmelig svært at se, hvad det egentlig dækker over – f.eks. kan jeg ikke se, at der umiddelbart er flyttebegrænsninger i lov om social pension – men i udvalget kan vi måske få opklaret, hvad det egentlig er, Enhedslisten tænker på.

Dér, hvor man en gang imellem støder på eksempler på, at der kan være problemer, er, hvor en pensionist søger en ældrebolig, en plejehjemsplads eller en beskyttet bolig. Her er der ganske rigtigt ikke mulighed for uden videre at flytte til en anden kommune, men det hænger jo først og fremmest sammen med, at der ikke er det nødvendige antal af den slags boliger.

Derfor er der i dag den begrænsning i lovgivningen, at hvis man vil flytte til en anden bolig, skal der være nære pårørende i den pågældende kommune, og man skal være indstillet til en ældrebolig eller en plejehjemsplads både i den kommune, man flytter fra, og i den kommune, man ønsker at flytte til. Og selv om man har mulighed for at flytte, kan man selvfølgelig ikke springe køen over i den kommune, man gerne vil flytte til, men må stille op i den kø, der måtte være i den kommune, man gerne vil flytte ind i.

Hvis man skal have endnu større frihed til at flytte, kræver det først og fremmest, at der bliver nogle flere ældreboliger og plejehjemspladser, og det arbejder regeringen ihærdigt på.